

Universitätsbibliothek Paderborn

**Generalis Totius Sacri Ordinis Clericorum Canonicorum
Historia Tripartita**

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

III. Aliæ opiniones de origine Canonicorum Regularium referuntur, &
reijciuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Alibus item Canonicos S. Bernardi de Monte Ionis, S. Mauriti Agaunensis in Dioecesi Seduensi, Cathedratis Auguste Pratorum, in Gallijs Victorinos, Bisuntinenses sancti Pauli, Bellouenses sancti Quintini, Aroasenses, in Hispaniis item Casaranguianos S. Mariae de Pilari, & alios infinitos in alijs Provincijs existentes, huius Congregationis non esse, quod ex illorum fundationibus infra recentis magis aperte constabit.

CAPUT TERTIVM.

Alia opiniones de origine Canonorum Regularium minus probabiles referuntur, & rejiciuntur.

Et secunda sententia aliorum, quiclibet Canonici Ordinis originem alicuius deducant, negant tam in illum à D. Augustino, vel à sanctis Apostolis fundati, sed a iunctis temporibus Caroli Magni, aut Concilij Aquisgranii sub Ludovico Pio illum incepisse, in quo Concilio facta est compilatio quarundam Constitutionis ex sententijs diuinæ scriptura, & sancto Patrum Decretis, pro reformatione Clericorum. Hanc autem sententiam ex alio fundamento falso deducunt, quia negant, B. Augustinum, & clericos cum illo communiter viuentes vota Religionis forum emisi, putant enim, illos communiter vitam sine votorum obligatione ita duxisse, ut cuique sicut est, ab illius vita instituto recederet, si placueret; & dato quod recedere non possit, hoc non prouinciat ex aliecius voti solemnis emissione, sed ex statuto Episcopi sui, seruando scilicet sponte obligabant. Hanc sententiam probaverunt nonnulli suri consuli, qui pro R.R. Monachis Cassinensis contra Canonicos Lateranenses in causa precedentiæ scripserunt, inter quos Antonius Maffa Gallicus in Allegationibus Venetijs 1562. editis pag. 18. num. 1. vbi sic scribit: *Hanc queque particularum falsam esse si refutatur ad Canonicos Regulares, tum ex supradictis patet, tam etiam ex ipsorum Canonorum Regularium origine, que habuit initium, ut qui antiquius voluerat, a tempore Ludovici Primi Imperatoris sub anno Domini 720. (pata esse errorum Typographi, & velle dicere 720.) cum dicit Sigibertus Aquisgranii generali Concilio habito, per diffinitionem Imperatoris, Ludovici, Episcoporum & Abbatum, aliqua capitula ad vias Regulorum Monachorum addita, & multa sanctorum scriptorum compilatione facta, clericorum, & clericalium sanctimonialium regula constituta sunt.* Et supra pagina 16. num. 12. dicit, nulla autoritate probari, quod ante Diuum Augustinum

neque ducentis annis post ipsius D. Augustini obitum fuerint in rerum natura Canonici Regulares, & eadem pag. num. 6. dicit quod clericis, qui Aug. regulam dedit, non obligabantur ad tria vota, ad quae obligantur Canonici Regulares Lateranen. quamvis sciāt hunc autorem alibi alter docere. Eadem sententiam secutus est Felinus Sandæus in cap. Quod super his de majoritate, & obedientia, dicens, clericos B. Augustini non ex voto, sed ex statuto proprijs renuntiasse. Quia sententia valde placuit Erasmus in Censura regule D. Augustini, vt lib. 1. vñum fuit.

II.

Verum hac sententia tam in assertione, quam in fundamento assertoris falsitatis communicitur. Nam Canonicos Regulares ante Concilium Aquisgranii institutos, coniunctur ex Concilio tertio Turonensi sub codem Ludovico Pio celebrato anno Domini 813. nam in eo Concilio cap. 14. sic habetur: *Simili modo, & abbates monasteriorum, in quibus canonica vita antiquis fuit, vel nomine videtur esse, felicitate fuit prouideant Canonici, vt habeant claustra & dormitoria, in quibus finaliter dormiant, &c.* Ecce tibi ante Concilium Aquisgranii, ab antiquo tempore erant Canonici in monasterijs sub regimini Abbatum viuentes, & Ordo canonicus Abbes habebat: quod memoria diligenter tenendum est propter nonnullos, qui statim atque aliquod monasterium sub cura Abbatis institutum inuenient, suis monachis sine iure, sine etiam iniuria adscribendum volunt. Rursum in Concilio apud Vernas sub Carolo Magno anno 755. habito cap. 18. sic habetur: *Ut nullus clericus ad iudicia Laicorum publica conueniat, sine iustitia Episcopi sui, vel abbatis. Rursum Beda, qui fuit circa annum 700. lib. 4. Historia Gentis Anglorum cap. 4. de Monasterio in Iugeto verba faciens: Ad exemplum, inquit, Venerabilium fratrum sub Regula, & Abbe Ca- nonica in magna continentia, & puritate proprio labore manuam vivunt, Adhuc in Concilio Calcedonensi, quod celebratum fuit anno Domini 451. fit mentio clericorum in monasterijs degentium, & illius verba referuntur in cap. quidam monachorum 18. q. 2. nec potest dici, quod illi clericis in monasterijs degentes essent monachi ad Ordines assumpti, quia Concilium illos data opera à Monachis distinguunt. Sed quid moramus, cum ipse Augustinus in sermone primo & secundo de Co- munione vita Clericorum in meminere monasterij clericorum, professionis, etiam & votorum, quia ei- dem clericis cum illo in monasterio viuentes emittebant, vt alia interim omittamus, quibus capite sequenti demonstratiæ ostendemus, Ordinem Canonorum Regularium ante D. Augustinum à sanctis Apostolis institutum.*

Quod autem fundamentum, cui eadem sen- tentia nititur, scilicet, quod clericis cum D. Augustino viuentes vota non emitterent, sit falsum, & erroneum, demonstratum est lib. 1. cap. 2.

X 3

cap. 2.

cap. 4. contra Erasumum. Nec difficultatem ingreditur, quod obiectetur ex eodem Augustino relato in cap. Certe 12. quarti. dicente: *Cetero ergo sum, qui flaueram, sicut nōs, nullum ordinare clericum, nisi quis mecum vellet manere, aut si vellet recedere à proprio, recte illi tollerem clericatum: quia deserteret sancta societas promissum, et expunque consuetum.* Ecce in confessio Dei, & vestro muro confitimus. Qui volunt habere aliquod proprium, quibus non sufficit Deus, & Ecclesia sua, manecant vbi volunt, & vbi possunt, non est auctor clericatus. Nam hec Auguſtinum verba intelligenda sunt non de clericis qui vota iam emiserant: sed de illis, qui nondum vorarent: scendum enim est Beatum Auguſtinum, cum primū ad Episcopatum electus esset, ex magno desiderio reparandi in suis clericis vitam Apostolicam ferre collapsam, firmiter statuisse, nullum in sua Dicēcisi clericum ordinare, qui communem vitam nō suscepit, cum abdicatione omnium temporalium bonorum, & emissione trium votorum. Verānū quia deprehensi sunt clerici in hypocrisia viventes, qui ne clericatum amitterent, aut ad clericatum promoueri posse, vitam communem simulant oculent pecunias tenebant, inter quos deprehensus fuit presbyter Iauarius, qui post votorum emissionem proprium habuissit, & testamento fecisse: & cum proprio ex hac vita ex effusione inuentus fuerat, Auguſtinus in futurum præcauens, primū illud decretum sic moderatus est ut qui secum in monasterio manere voluerint, vota emitterent, & communem vitam proferent, turqui autem in clericatu extra monasterium manere voluerint, ante emissam professionem, vel fine votorum emissionis clericatum suscipere, licet manerent, quia inquit, nulli habere cecos, & claudos, quam lugere mortuos. Clericus enim proprietarius ante votorum emissionem imperfectus quidem est, non tamen mortuus: quia non est in statu damnationis. At clericus proprietarius post emissam professionem mortuus est, & hypocrisia, & hic est sensus verius, & legitimus verborum illorum D. Auguſti sicut patet ex sermonib, de comm. vita cleric. quorū etiam fragmenta recitauerat supra Gratianus in c. Nolo cad. 12. q. 1.

V. **T**ertia sententia est aliorum, qui originem Casionis et Regularium referant in D. Auguſtum. Non autem in sanctos Apostolos, quia dieū clericos primū in Ecclesiā, aut communem vitā non duxisse, aut si duxerint, vota religiosorum non emisisse, & Aug. primum fuisse, qui suis clericis regulam tradidit, & vota adiunxit. Ad eo quod secundum istam opinionem Clerici Regulares ex secularibus ortum habuerunt per restrictionem, non autem clerici seculares ex regularibus per reparationem. Hanc sententiam tenuit in primis secundum aliquos Boëtium in suo tractatu de Vita Eremitica, columnā vītīm, num. 20. 21. docens, clericos primū Ecclesiā potuisse tellari, & habere proprium addens, esse ergo non potest. Et & 3.

IV. **T**ertia sententia est aliorum, qui originem Canonicorum Regularium referunt in D. Augustum, non autem in sanctos Apostolos, quia diebus clericos primitius Ecclesia, aut communem vitam non duxisse, aut si duxerunt, vota religiosorum non emisisse, & Aug. primum fuisse, qui suis clericis regulam tradidit, & vota adiunxit. Ad eodum secundum istam opinionem Clerici Regulares ex secularibus ortum habuerunt per restrictionem non autem clerici seculares ex regularibus per relaxationem. Hanc sententiam tenuit in prime secundum aliquos Boetius in suo tractatu de Vita Eremitica, columna vclima, num. 26. 21. docens, clericos primitius Ecclesia potuisse testari, & habere primum ad denuo esse eternum, sed & ha-

reticium contrarium tenere, vel docere propter extraugantem Ioannis Pape XXII, qui incipit: Cum inter nonnullos, de verborum significatio- ne, quanquam istam opinionem apud Boetium in loco allegato non reperiretur dicit aliqua, ex quibus deducitur, illum sensisse, institutionem Canonicorum Regularium non esse admodum antiquam. Sedin huiusmodi parum se verbatim ostendit, & Hugenem de sancto Victore putat obijisse in monasterio sancti Victori Martiliz, quod est Ordinis D. Benedicti. Hanc opinionem sequitur quoad hoc Felinus in cap. Quod super his de Maioritate, & Obedientia, & Antonius Massa Gallesius in dictis allegationibus paginae 1. num. 12. & sequentibus dicens, quod in iure illi quisunt, & remanent institutiones primitivae Ecclesie, appellant Clerici Seculares: & qui sunt institutiones Divi Augustini appellantur Canoni- ci Regulares, propter qualitates inimicatas per B. Augustinum videbent, quia profligent trivias, & propter multa alia, quia inducit regulam Beati Augustini, propter quae facta eti noua species clericorum distincta a clericis primitivis Ecclesie, candem fententiam tenuit Aztorius in suis Institutionibus Moralibus tom. 1. lib. 1. cap. 21. quell. 2. vbi dicit, clericos primitivae Ecclesie communem vitam duxisse: non tamen vota emittentes solitos, distos tamen fuisse Canonicos hoc est Regulares, quia regulam Apostolicam tenebant. Po- testa vero canonici quidam non solum vitam com- munem tenere, sed tria vota Religiosorum Monachorum ritu, & more profecti cuperunt, & co- perunt vocari Canonicos Regulares, canonici qui dem a canone apostolorum, & Regulari, quia vota instar Monachorum emittebant: & tunc eti- ma est dislinctio inter Canonicos Seculares, & Regulares & multa alia ibi dicit de Ordine Cano nicorum Regularium falsa, & incompossibilis, quia non minus cum lepsis, quam cum veritate pugnant, quia hic autor non tantum in veritate dicendorum inueniuntur laborare, quam in alio rum dictis coacervandis: qui quoniam inter se pugnabat, idc multa illorum dicta ita inauctum pugnantia in eum conflauit, que partim lib. 1. sunt notata, partim in sequentibus non abuntur, con- cedit tamen, B. Augustini clericos vota emulsi contra Erasminum: sed dicit post D. Augustinum alias successores, qui in communione viventes vota non emittebant. Eidem fententiam videat fauce Doctor quidam nomine Bellarminus in cap. Dile- tissimus, duodecima quaestione priua, relatus a Proposito in capite primo, disunctione quadra- gesima quarta, num. 4m. idem post Propositum ibid. licet concedat cum D. Thoma, & alijs, Apostolis, & virois Apostolicos primitivae Ecclesie votis, quae spectabant ad substantiam perfectionis tam fuisse Canonicos Regulares, quia illa no- mina non erant in vita.

^Unus leniter plenum accepit: Cardina-
lis Alberani son. suorum Annal. sub anno
1500. & de obitu sequentibus, cum doceat, in-
tulam vix regularis in Ecclesia Alexandrina
de Athanasi, ex monachis acceptum in
tempore Ecclesiarum contumacis latuim, illi
quidam excedere Romam delatum, &
Ecclesia Ecclesiarum ex promptuario quod
dicitur Ecclesia alias omnes Occidentales
Ecclesias calmodi institutum fuisse invenitatis
monachorumque Ordine institutum fuisse, B. Eusebium Epis-
copum Vercellensis, qui vt D. Ambrosius Mc-
tendebat, & refutat, primus in Occi-
dente monachorum inter se invenitatis coniunctio
monachorum & monachorum, quod
fuerat in primis vita genus Sanctus Nar-
cissus Tironum & transiit in Gal-
licis Regni in Africam. Videatur ergo hic
admonitio prius tunc Ecclesie ab Apo-
stolo, ut non emulisse, nec regulari
vita aliquam tenere nisi annum trecentos
et unum, vel circa, quo tempore D. Atha-
nasius institutum ex monachis mutuatus
etiam. Ex consequenti vita regulari
monachorum dicitur ad monachos, sed ex
mutuatu dicitur & mutantur, & proficiunt.
Non depinguntur illorum pace praecepta au-
tore, & genere illicem lenitatem in hoc ad-
monitione primaria Ecclesie ante Au-
gustinum, & Athanasium non fo-
raminata ritu tenetum verum etiam vo-
luptuosa monachorum profiteri folto,
hincdemum ad monachos, non mona-
chorum dicitur derinx, vt interim ea omi-
niusque oratione frequentia capta adda-
minantur in primis Verbanus Papa huic
tempore, & martyris in epistola ad omnes
monachos referunt in cap. Secundus 12, quæst
vixit idem dicit, compunctionem vitam ab & po-
nitum in omnibus clericis vlique ad sua
impudentiam annum 22. & vigilius sed con-
spicuum ratione vororum, vt in textu non
invenimus autem, quonodo vir docti,
hunc in rauscellula huc in bellacome
sicut Clemens Romanus, & Petrus sue-
cilius quippe ad Jacobum fratrem Domini,
predicantem eam cura & quaque cap. Di-
stinctio dicit Ierolimitanis ad tentandas
voces in omnibus in sufficiam longa oratione
ablatas, item concludit: Post confusio-
nem in praesentem horam, ut ab apostolo co-
muni noscitur, & non vixit annum decentes, &
supponit illi intelligentes, que datus us
vastum tempore, Teritus D. Hieronymus in
de Virginitate in Psalme, vbi dicit, talent
Oculi & ordinem fuisse Ecclesiæ, qua-
si monachos esse nituntur. Quis autem ne
prosternat Ecclesie preceptum, & nobis

V. **E** Idem sententie plurimum accedit Cardinalis Baronius tom. 3. suorum Annal. sub anno 280.nu.21. & diuobus frequentibus, cum doceat, in situum vite regularis in Ecclesia Alexandrina per D. Athanasium, ex monachis acceptum in clericis Ecclesiariis civitatis introductum, illisque adiunctum ac exinde Romanum delatum, & à Romana Ecclesia veluti ex promptuario quodā dīscipulz Ecclesiasticā alias omnes Occidentis Ecclesias eisimmodi institutum fuisse mutuatas, primūmque, qui ex Ordine istiusmodi institutum in Occidente inveniuntur, fuisse B. Eusebium Episcopum Vercellensem, qui vt D. Ambrosius Mediolanensis epistola 82. testatur, primus in Occidente partibus diversa inter se instituta coniuncti, videlicet clericorum & monachorum, quod ipsius praestantissima vita genus Sanctus Marcellinus Episcopus Turonensis transiit in Gallias, & S. Augustinus in Africam. Videlicet ergo hic autor sentire clericos primitivū Ecclesiam ab Apostolis institutos vota non emisisse, nec regularis vite institutum tenuisse ante annum trecentorum vigesimum, vel circa, quo tempore D. Athanasius illud, institutum ex monachis mutuatum clericis adiunxit, & ex consequenti vite regularis institutum non ex clericis ad monachos, sed ex monachis ad clericos diuinitus, & profectum.

Verum decipiuntur illorum pate predicti autores, & quicunque illorum sententia in hoc adharent, nam clericos primitivū Ecclesiam ante Augustinum, & Eusebium, & Athanasium non solum communem vitam tenuisse, verum etiam vota Religiorum monachorum profecti solitos, & instituta clericorum ad monachos, non monachorum ad clericos derinata, vt intrinca ea omittamur, que longa oratione sequenti capite adducimus, tales sunt imprimis V. banus Papa huius nominis primus, & martyris in epistola ad omnes catholicos, que referuntur in cap. Scimus 12. quæst. 1. vbi non solum dicit, communem vitam ab Apostolis institutum in omnibus clericis vñque ad sua tempora: scilicet ad annum 224. viguisse: sed conceptus verbis memini votorum, vt in textu non semel legitur, vt mirum sit, quomodo viri docti, & præclarui in re manifestissima fuerint hallucinati. Secundò, Clemens etiā Romanus, & Petrus fugitivus in epistola ad Jacobum fratrem Domini, que referuntur in eadem causa & quællione cap. Di lectionis, clericos Ierozelimitanos ad tenendam vitam communem iam suscepitam longa oratione adhortatus, ita denum concludit: *Vnde confidante, vestram prudentiam horum virorum, vt ab apostolicis positibus suis, & apostolica scriptura factas recte intelligentes, que Dominus vobis adimplere fert agere.* Tertiò D. Hieronymus in libro de Viris illustribus in Philone, ubi dicit, talen primū Christo credentium fuisse Ecclesiā, quæcumque nunc monachi esse nituntur. Quis autem nesciat, primitivū Ecclesiam præcipuum, & nobilissi-

mam portionem fuisse clericos, à quibus regimē, & disciplina ceterorum Christianorum pendebat? non ergo vita regularis ex monachis ad clericos profecta est, sed ex clericis ad monachos. Quartò Eusebius Caesariensis lib. 2. historie Ecclesiastice cap. 16. & 17. vñloquens de institutione Ecclesia Alexandrina, & de libro Philonis Hebrei scripto in laudem virorum Apostolicorum primitivū Ecclesiaz, quem de vita contemplativa supplicium intulauit, quoque D. Hieronymus, Caijanus, & alij monachos vocant, inquit, illum omnia Ecclesia instituta complexum fuisse, quæ à D. Marco tradita sunt, & vñque in illud tempus seruabantur in Ecclesia, & vitas absumentum descriptissimæ, quin Ecclesijs, & in monasterijs etiam temporibus plis Eusebii degabant, qui tamē viuebat temporibus B. Athanasij; nam scripsit vitam & obitum magni Constantini, qui obiit circa ann. Dom. 337. ex Baronio to. 3. Annal. Onuphi. in Chronico & Card. Bellarm. in Chronico. Et notanda sunt verba illa Eusebii in fine c. 17. *In qua libro (scilicet libro 17.) opere eius vita Ecclesiastica instituta invenitur, atque originem Apostolicam, et paternam Evangelicam traditionis inveniuntur:* Ex quibus habes, quæ nonnulli ad monachorum instituta detorquent, ac refringunt, Philonen in sententia Eusebii de institutione primitivū Ecclesiaz, seu de institutione Ecclesiastice initij scripsisse.

CAPVT QVARTVM.

Vera sententia de origine Canonorum Regularium exponitur, quos à Sanctissimis Apostolis institutos, demonstratiū probatur.

R Ectis, & reiectis falsis opinioneibus vera sententia de Clericorum Canonorum origine sequentibus propositionibus explicatur. Prima propositio: *Ordo Clericorum Canonorum, qui anni Regularis Canonicus dicuntur, à Sanctissimis Apostolis sicut ab illo unum immediatis discipulis fuit recte, & proprie, & immediati institutus.* Hac propositio tot, ac tantis Suminorum Pontificum, Sanctorum Patrum, Theologorum, Doctorum, & Historiæ testimonij, & rationibus fulcitur, vt in aliis recensendi difficultas sit exitum, quam principium inuenire, quam ob causam, & in eis recentiis confusione itemus, ad quædam summa capita sic prædicantia, illi reducere nitemur. In quorum primo referimus testimonia Pontificum, & autorum, qui formalibus verbis Canonorum Clericorum ordinem ab Apostolis deriu-